

Monument oorlogsslachtoffers Kerkplein Budel-Dorplein

Een verschrikkelijke tragedie in Dorplein.

5 September 1944 is een zwarte dag in de geschiedenis van Dorplein. Op die dag werden zes mensen door de Duitse SS vermoord. We memoreren kort wat er die dag gebeurde.

Jan Zandvliet, wachtmeester der marechaussee en Kees Kappers, douaneambtenaar, vormden vanaf 1942 een waardevolle schakel tussen de Nederlandse en Belgische verzetsbewegingen. Zij werden bijgestaan door helpers, onder wie Antoon van der Putten en Theo Stevens. Zij hadden goede contacten met sabotagegroepen en ook met De Witte Brigade, die vanuit België opereerde. Menig piloot, krijgsgevangene, Jood en ander dankt aan hen hun leven.

Heemkundekring 'De Baronie van Cranendonck'
<https://heemkundekringcranendonck.nl>

Op het einde van de oorlog werd de grond te heet onder de voeten voor de NSB-ers; zij probeerden de grens over te vluchten naar Duitsland. In de namiddag van 5 september 1944 om 12.00 uur kwam er een aantal terug vanuit Weert in Dorplein. Vanuit de Cantine werden zij beschoten door verzetsstrijders. Sommigen vluchtten, anderen werden gevangen genomen

Ongeveer een uur daarvoor was door sabotage aan de rails een trein met terugtrekkende Duitsers ontspoord in de zandverstuivingen bij de zinkfabriek. In de trein aanwezige Duitse SS-ers waren inmiddels door de gevluchte NSB-ers gealarmeerd. De SS-ers verschenen rond één uur in de middag bij de Cantine. De bewakers vluchtten met hun gevangen genomen NSB-ers achter door de tuin en verscholen zich in het riet bij de Peel, achter het huis van Frans Dor. De Duitsers drongen de Cantine binnen en hielden iedereen die zich daar bevond aan. Ook mensen op straat werden aangehouden. Men moest met de handen omhoog naar de Cantine gaan staan. Dorplein beleefde angstige uren. De kamers van de Marechaussees werden helemaal overhoop gehaald, doch niemand van diegene die gezocht werden, werd gevonden.

In de Cantine bevond zich nog wel marechaussee Schallenberg, die ook bij het verzet was. Hij had zelfs een lijst met onderduikers bij zich. Hij werd door zuster Josefien verstoppt onder de holle sokkel van het grote Sint Jozefbeeld dat in de Cantine stond. De Duitsers doorzochten alles, maar gelukkig vonden ze Schallenberg niet. Sint Jozef gedroeg zich zowel letterlijk als figuurlijk als de schutspatroon voor Dorplein.

Om een uur of 5 vertrokken de Duitsers uit Dorplein; zij namen de paarden van de marechaussee mee. Na korte tijd keerden ze echter terug en omsingelden de Peel achter het huis van Frans Dor. Door verraad kwamen zij achter de schuilplaats van de verzetsmensen. Scherp knetterden in die avond de machinegeweren door het anders zo rustige Dorplein. De verzetsmensen moesten met de NSB-ers te voorschijn komen, waarna de eersten op gruwelijke wijze werden vermoord met bajonetsteken, kolfstoten en geweerschoten.

De gebroeders Leo en Martin Looymans waren niet direct betrokken bij de arrestatie van de NSB-ers. Zij waren onderduikers. Bij de komst van de Duitsers zochten zij een schuilplaats in een ander gedeelte van de Peel. Toen alles weer rustig leek, gingen ze terug naar het dorp, maar vielen helaas in handen van enkele achtergebleven SS-ers. Ze werden door deze SS-ers weggevoerd naar de

plaats van de ontspoorde trein, waar later hun verminkte lichamen werden gevonden.

Dolle Dinsdag, 5 september 1944, werd zo een zwarte dag voor de Dorpleinse gemeenschap.

Gedachtenisprentje van de zes slachtoffers

EERBIEDIGE + GEDACHTENIS
aan de zes jongemannen, die in den avond van
5 September 1944 te Dorplein, door de Deutsche S.S.,
na velelede wrede martelingen, om het leven
zijn gebracht.

„Het is noodig, dat één mensch sterve, opdat
niet het geheele volk omkome.“ Joam. 18-14
Scherp knetterden in den avond de machine-
geweren door het anders zoo stille Dorplein. . .
Tusschen de salvo's door weerklonk een vreeselijk
angstgeroep . . . woeste soldaten sloegen in op de
weerlooze slachtoffers. — „Het is verschrikkelijk
te vallen in de handen van den levenden God —“,
vreeselijker kan het soms zijn te vallen in handen
van menschen. Onbeschrijflijk waren die toonbeelden,
die zich aan den rand van het water afspeelden . . .
Vier dooden!

„En zij voerden Hem weg naar de plaats, die
Schedelplaats genoemd wordt.“ Marc. 15-22
De twee broers werden zwaar geboeid weggeleid,
veruit Dorplein naar den in den morgen ontspoorden
trein, onmenscheijk waren ook daar de folteringen,
die een tergend-langzamen, wreeden dood veroor-
zaakten . . . Den anderen dag vond men hen ziel-
loos langs de spoorbaan . . . Twee dooden.

Dorplein was geslagen, in diepen rouw gedompeld
. . . n schrijnend leed in verschillende huisgezin-
nen . . . „Een stem is in Rama gehoord, groot geweest
en geschree. Rachel beweende haar kinderen en
wilde niet getroost worden, omdat zij niet meer
waren.“ Jerem. bij Math. 2-18.

Christus bad voor Zijn beulen: „Vader, vergeef
het hun, want zij weten niet, wat zij doen.“ Luc. 23-34
Vader in den Hemel, geef ons de kracht in be-
rusting dit Goddelijk woord na te zeggen, want,
„Mij is de wreke“ zegt de Heer onze God.

5 Sept. 1944 zal voor ons allen blijven voortleven,
als de bloedige dag, waarop zes jongemannen een
allerwreedsten dood voor het vaderland stierven.
Zij vielen als slachtoffers, waardoor Dorplein van
een grooitere ramp gespaard bleef. Dorplein eere
daarom zijn helden! God zij hun genadig. Mijn Jezus barmhartigheid.

Heemkundekring 'De Baronie van Cranendonck'
<https://heemkundekringcranendonck.nl>

Naar de zes slachtoffers zijn ook straten vernoemd
De Kees Kappersstraat in Budel-Schoot
De Jan van Zandvlietstraat in Budel-Schoot
De Gebroeders Looijmanslaan in Budel-Dorplein
De Theo Stevenslaan In Budel-Dorplein
Van der Puttenstraat in Budel

Op dodenherdenking 4 mei 1949 werd het monument officieel onthuld.
De vijver symboliseert 'De Peel', de plaats van de moord op de vier
verzetslieden. De vrouwenfiguur met vredesduif en bloem is in keramiek
vervaardigd bij St. Joris te Beesel (L.) naar een ontwerp van Cor van Geleuken
(1920-1986).

Luister ook naar het verhaal van Kees Kappers (neef vernoemd naar
verzetsstrijder Kees Kappers). Opgenomen op een koude winterdag. Met dank
aan René Vos

Bron: <https://www.brabantremembers.com/verzet/de-brief-van-kees-kappers/>

Lees het hele verhaal over Kees Kappers op:

<http://renevosbudel.nl/kees-kappers-vertelt-na-72-jaar-over-kees-kappers/>